

ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՊԱՅՈՎՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱՎԱԿԱՆՆ Է

ԵԹԵ ՏԱՆԸ ՈՒՆԵՔ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻՉ

- Իսկ դուք գիտե՞ք, որ համակարգիչը նման է մարդուն, - հարցնում է Հելենը Աննային ու Ալեքսին: Հելենը ապրում է մոտակայքում: Նա համալսարանում ուսանում է հաշվողական տեխնիկա և ժամանակ առ ժամանակ խնամում է Աննային ու Ալեքսին:

Աննայի և Ալեքսի ծնողները վերջերս ձեռք են բերել նոր մոդելի համակարգիչ: Այն տեղադրված է հյուրասենյակի հարմարավետ անկյունում: Նրանց թույլատրված է համակարգչից օգտվել օրական կես ժամ միայն տնային առաջադրանքներն ավարտելուց հետո:

Կեսօրին Աննայի ու Ալեքսի ծնողները Հելենին հրավիրեցին թեյելու և հարցրեցին, թե արդյո՞ք նա կարող կարգաբերել համակարգիչն ու միացնել համացանցին:

- Ինչպե՞ս կարող է համակարգիչը լինել մարդու նման, - ծիծաղելով հարցնում է Ալեքսը:

- Համակարգչային հիշողությունն ու մշակիչը (processor - պրոցեսոր) աշխատում են քո հիշողության և ուղեղի նման, պարզաբանում է Հելենը:

- Հիշողության և մշակիչի շնորհիվ դու կարող ես պահպանել մեծ ծավալով կարևոր **համակարգչային ֆայլեր**, օրինակ՝ ծրագրեր, նկարներ, փաստաթղթեր, խաղեր և երաժշտություն: Նրանցից յուրաքանչյուրն ունի իր համար նախատեսված առանձին տեղ, - շարունակում է նա:

- Հը՛մ, չի՞ նշանակում դա արդյոք, որ համակարգչի աշխատանքը փոքր-ինչ նման է դարակների պահարանին, - հարցնում է Աննան:

- Այդպե՛ս էլ կա, - պատասխանում է Հելենը՝ գլուխը թափահարելով. - այն բացառությամբ, որ համակարգիչը գիտի՝ որտեղ է ԱՄԵՆ ԻՆՉ պահված: Բացի այդ, դու կարող ես հրամայել քո համակարգչին կատարել ամեն տեսակի զարմանալի բաներ՝ օգտագործելով այնպիսի միջոցներ, ինչպիսիք են **համակարգչային ծրագրերը**:

Ալեքսը վեր է թռչում տեղից:

- Բիարկե՛, ես գիտեմ դրանց մասին, մենք դրանց անվանում ենք **ծրագրաշար** (software ծրագրային ապահովում):

Աննան մնում է ապշած:

- Տարօրինակ է հնչում:

- Իսկ որքան ծրագրաշար կարելի է խցկել համակարգիչ, - հարցնում է նա:

- Դրա կարիքը չկա. ծրագրաշարը համակարգչի անբաժանելի և անտեսանելի մաս է, - ասում է հայրիկը: - Գրելու, նկարելու կամ խաղալու համար դու օգտագործում ես համապատասխան համակարգչային ծրագրեր՝ տեքստային և գրաֆիկական խմբագրեր:

Համակարգիչն ունի նաև **սարքաշար** (hardware- ապարատային միջոցներ), որոնք դու տեսնում ես, օրինակ՝ համակարգչային իրանը, մկնիկը, ցուցարկիչը, տպիչը և **վեբ խցիկը**:

Ծրագրաշարը համակարգչի ուղեղն է, իսկ սարքաշարը մարմինը:

Աննան լսում է՝ ինչպես են ծնողները խոսում համացանցի մասին:

- Ի՞նչ է «համացանցը», - հարցնում է նա:

- Դա համակարգչային ցանց է, - պատասխանում է մայրիկը:

- Համացանցի միջոցով քո համակարգիչը միանում է ողջ աշխարհում գտնվող այլ համակարգիչների հետ, ինչպես որ քո հեռախոսն է մալուխային կապով միանում այլ հեռախոսների:

- Համացանցի հրաշալի կողմերից մեկն այն է, որ նրա միջոցով դու կարող ես նամակ գրել կամ խոսել աշխարհի ցանկացած վայրում գտնվող ցանկացած մարդու հետ:

- Հելեն, որքա՞ն սպահով կլինի մեր համակարգիչը, եթե մենք այն միացնենք համացանցին, - հարցնում է մայրիկը՝ իր անհանգիստ հայացքը շրջելով դեպի Հելենը:

Հելենը բացատրում է, որ համակարգիչն ունի հազարավոր մուտքեր՝ **պորտեր** (ports), որոնք կարող են տեղեկատվություն ստանալու և ուղարկելու համար բացվել և փակվել յուրաքանչյուր անգամ համացանցին միանալիս:

- Դա նման է մի մեծ ամրոցի, որն անհրաժեշտ է պաշտպանել,- ասում է նա:

- Բայց ինչպե՞ս կարող ենք պաշտպանել այդքան մուտքերը, Հելեն. նույնիսկ Ալեքսը չի կարող դա անել,-հարցնում է Աննան:

- Ես ձեզ բոլորիդ մի քանի բան կհուշեմ, - ասում է Հելենը ու սկսում բացատրել: - Ապահով լինելու համար դուք պետք է վստահ լինեք, որ ձեր համակարգչին չի սպառնում որևէ վտանգ...

ԱՊԱՅՈՎՈՒՄ ԵՆՔ ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հարձակումներ

- Գիտե՞ի՞ր, որ չպաշտպանված համակարգիչը կարող է հարձակման ենթարկվել աշխարհի տարբեր մասերում բնակվող չարամիտ մարդկանց կողմից: Դրա համար քեզ հարկավոր է հրապատ (fi rewall): Այն նման է սահմանային անցակետի: Սահմանապահները ստուգում են ձեր համակարգիչ մտնող և այնտեղից դուրս եկող ամեն ինչ: Հիմա ես կտեղադրեմ այդպիսի մի ծրագիր, - ասաց Հելենը:

Առողջ համակարգիչ

- Իսկ դու գիտե՞ս, որ կան ոչ միայն օգտակար, այլ նաև վնասակար ծրագրեր, որոնք կարող են տարածվել ողջ ցանցով, - շարունակեց նա, - վիրուսները, որդերը, տրոյական ձիերն ու լրտեսածրագրերը վտանգավոր են. նրանք կարող են վարակել ձեր համակարգիչը... Ճիշտ այնպես ինչպես մենք՝ մարդիկ, մրսում կամ հիվանդանում ենք գրիպով:

- Իսկ ի՞նչ անենք, որ նա չհիվանդանա, Հելեն, -հարցրեց Աննան:

Հելենը պայքարի կոչ արեց:

-Պայքարե՛ք վիրուսների և լրտեսածրագրերի դեմ՝ օգտագործելով հակավիրուսային և հակալրտեսային ծրագրեր: Դրանք պաշտպանում և պահպանում են ձեր համակարգիչը: Երբեք համացանցում մի նավարկեք, եթե ձեր համակարգիչը պաշտպանված չէ: Այն նման է առանց սահմանապահների սահմանի: Եթե այն շարունակում է վարակվել, զանգահարե՛ք ինձ,-պատասխանեց Հելենը:

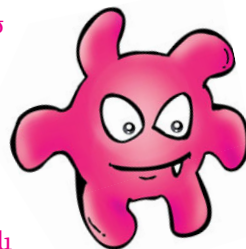
- Եթե համակարգիչը սկսում է իրեն տարօրինակ պահել, նշանակում է, որ այն հավանաբար վարակված է: Եթե նրա արագությունը սովորականից թույլ է կամ ձեր հիմնական էջը փոխվում է, եթե դուք ուղղորդվում եք անձանոթ էջեր կամ ցուցարկիչին հայտնվում են փոքր պատուհաններ, ապա հնարավոր է, համակարգիչը հիվանդ է «գրիպի» ծանր տեսակով:

- Վիրուսով «վարակվում» եք, երբ բացում եք անձանոթ անձանցից ստացված էլեկտրոնային նամակները կամ նրանց կից հաղորդագրությունները, որևէ անձանոթ կայքից խաղ կամ երաժշտություն եք ներբեռնում, վարակված լազերային դիսկ (CD-ROM) կամ էլ հիշողության կրիչ եք օգտագործում:

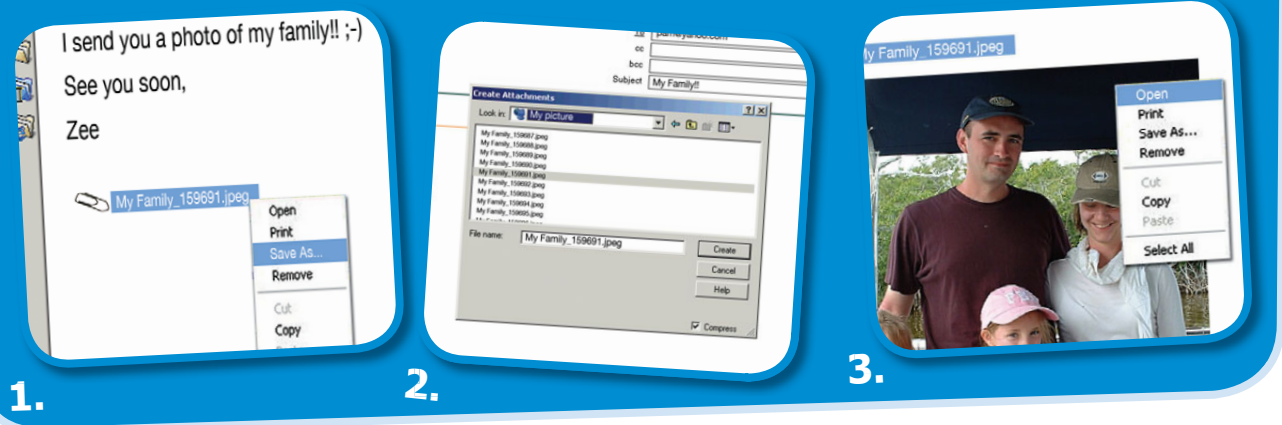
Կարող եք «վարակվել» նաև չպաշտպանված համակարգչից օգտվելիս:

Թեյասեղանին թողնելով համեղ թխվածքաբլիթները՝ Հելենը ստիպված անցավ գործի՝ համակարգչում տեղադրելով երկու կարևոր ծրագրեր՝ հակավիրուսային և հակալրտեսային:

Իսկ Աննայի գլուխը պտտվում էր այդքան շատ նորություններից և նա ընդմիջման ... նաև՝ թխվածքաբլիթների կարիք ուներ:

Խնդրե՛ք ձեր ծնողներին որպեսզի ձեզ ուղարկեն կից հաղորդագրությամբ էլեկտրոնային նամակ կամ դա արենք ինքներդ: Կատարե՛ք հետևյալ վարժությունը. մկնիկի աջ սեղմակի օգնությամբ այն պահե՛ք (Save) ձեր համակարգչի աշխատանքային սեղանին: Այդ փաստաթղթի վրա մկնիկի աջ սեղմակը պահելով՝ ընտրե՛ք scan (դիտել, գննել) հրամանը: Երբ պարզեք, որ փաստաթուղթն ապահով է, բացե՛ք այն: Հիշե՛ք աջ սեղմակի հպումով կատարել ՊԱՆՊԱՆՏԵԼ, ԴԻՏԵԼ և ԲԱՅԵԼ (SAVE-SCAN-OPEN) հրահանգները:

Մայրիկը նորից Հելենին թեյ մատուցեց և հոգոց հանելով սովեց հետևյալ հարցը.
 - Իսկ ինչպե՞ս վարվենք փոստաղբի (spam) հետ:

Աննան, որը զբաղված էր նկարչությամբ, հանկարծ գլուխը բարձրացրեց:
 Այդ ի՞նչ բառ էր, որ նա լսեց. Աղբ:

ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ ԵՆՔ ՓՈՍՏԱՂԲԻ ԴԵՄ

Հելենն ասաց, որ համացանցում շրջանառվող 10 նամակից 8-ը փոստաղբ է:

- Իսկ ի՞նչ է աղբը, ավելի ճիշտ, փոստաղբը, հարցրեց Աննան:
- Էլեկտրոնային փոստով մենք ստանում ենք թերթեր, վարձավճարի ծանուցումներ ու բացիկներ: Մակայն ստանում ենք նաև մեզ համար անպետք ապրանքների վաճառքի մասին նամակ-առաջարկներ: Մենք այդ նամակների թափոնը անմիջապես նետում ենք աղբարկղ,- բացատրեց հայրիկը:
- Փոստաղբը էլեկտրոնային նամակ է, որը մենք չենք ցանկացել ստանալ,-ավելացրեց մայրը:
- Այդ դեպքում, ինչու՞ է փոստաղբը այդքան վատ,-հարցրեց Ալեքսը:
- Փոստաղբի միջոցով կարող են տարածվել վիրուսներ: Այն կարող է գայթակղել ձեզ գնել անվստահելի կամ անօրինական ապրանքներ կամ այցելել անձանոթ կայքեր,-պատասխանեց նրան հայրը:

Ալեքսը ոգևոլված էր էլեկտրոնային փոստի միջոցով արտասահմանում բնակվող ընկերների և հարազատների հետ նամակներ փոխանակելու մտքից և ուզում էր իմանալ՝ ինչպես տարբերել փոստաղբը սովորական հաղորդագրությունից:

Հելենը բացատրեց, որ նա պետք է զգուշանա անձանոթ մարդկանցից ստացվող խոստումներով լի նամակներից, որոնք պարունակում են կից հաղորդագրություն, ինչպես նաև ակտիվացնի իր էլեկտրոնային փոստի փոստաղբային գոտիչը:

- Նա նաև ավելացրեց, որ մեկ էլեկտրոնային հասցե օգտագործելը հավանաբար կմեծացնի փոստաղբի թիվը:
- Ուրեմն, մեկ էլեկտրոնային հասցեն բավարար չէ՞, -հարցրեց Աննան:
- Եթե ցանցում իրականացնում ես բազմապիսի գործունեություն, ստեղծի՛ր մի քանի հասցե՝ մեկը էլեկտրոնային փոստով ընկերներիդ հետ հաղորդակցվելու համար, մյուսը զրուցարանի (chat) համար և նա մեկը այն կայքի համար, որտեղ, օրինակ, ստեղծում եք պատկերասրահներ,-պատասխանեց Հելենը:

- Ամեն անգամ ձեր էլեկտրոնային հասցեն վեբում հրապարակելիս այն ոչ թե ամբողջությամբ գրեք,

այլ պարզապես նկարագրե՛ք՝ խուսափելու համար փոստադր տարածողների անհարկի գրոհներից,-
ավելացրեց նա:

- Ահա՛ թե ինչպես կարելի է խելամիտ կերպով վարվել փոստադրերի հետ,-ասաց Հելենը:
- Ալեքսն այնքան խելացի է, որ աղբը, ընձ, փոստադրը նրան դժվար թե կարողանա մոլորեցնել,-
ասաց Աննան:

Vicky.Smith@northbell.com Ծննդյան էլեկտրոնային բացիկ

Herbert.Weiler@junkworld.com Ուրախ նկարներ

Sonia.Roberts@exporting.jp Ողջուն, ինչպե՛ս ես

Հետևե՛ք Հելենի խորհրդին և սովորե՛ք՝ ինչպես նկարագրել ձեր էլեկտրոնային հասցեն, երբ ձեզ
իսկապես հարկավոր է այն հրապարակել ցանցում: Դուք այսպիսով կխուսափեք փոստադր
տարածողների անհարկի գրոհներից:

`cybercat.smith@mymail.com` = cybercat dot smith at mymail dot com

Որպես վարժություն կարող եք նկարագրել ձեր ընտանիքի անդամների էլ. հասցեները:

Ձեր էլ. փոստը

Ընտանեկան էլ. փոստը

Ձեր մայրիկի էլ. փոստը

Ձեր հայրիկի էլ. փոստը

ՆԱՎԱՐԿՈՒՄ ԵՆՔ ՀԱՄԱՑԱՆՑՈՒՄ

- Լավ, Հելեն, արի՛ նավարկենք,-ոգևորված ասաց Ալեքսը:
Աննան քիչ էր մնում աստիճաններով վերև վազեր՝ իր նոր լողազգեստը հագնելու համար, երբ Ալեքսը ծիծաղելով նրան բացատրեց, որ համացանցում նավարկելն ընդամենը արտահայտություն է:

Մինչև Հելենի կշարունակի, եկե՛ք օգնենք Աննային: Նայե՛ք վանդակում նշված գործողությունները և շրջանակի մեջ առե՛ք նրանք, որոնց իրականացումը հնարավոր է միայն համացանցին միացած լինելու դեպքում:

Էլ. Փոստ

Խաղեր խաղալ

Տիվմ դիտել

Ծրագրի ներբեռնել

Երաժշտության ունկնդրել

Չանգահարել

Տեղեկատվություն որոնել

Պատմվածք գրել

Չրուցարանում

Նկարել

Թվային խցիկից նկար ներբեռնել

Նկարներ ուղարկել

Ապրանքներ գնել

Նկար խմբագրել

Հելենը բացատրեց, որ համացանցում «նավարկելու» միջոցով կարելի է գտնել ամենատարբեր թեմաների առնչվող տեղեկություն: Բոլոր կայքերն ունեն հասցե, օրինակ՝ <http://www.webwise.ie>: Սակայն նրանց թիվն այս լայն աշխարհում այնքան մեծ է, որ որոշ խելացի մարդիկ ստեղծել են որոնման համակարգեր (Google, Lycos, Yahoo և այլն)՝ գլխաբառերի օգնությամբ կայքեր որոնելու համար: Սա լուսաբանելու համար՝ Հելենը բաց արեց համացանցային գնարկիչը և URL դաշտում հավաքեց որոնման համակարգի հասցեն (<http://kids.yahoo.com>):

-Որոնման համակագերը այնքան դյուրին են դարձնում համացանցային օվկիանոսում «ձուկ որսալը»,-ասաց Հելենը:

-Խելացի նավավարները կարող են տարբերել լավ ձկները վատերից:

Ալեքսի մատերը քոր էին գալիս. նա ուզում էր տեղեկություն գտնել տիրանոզավրի՝ (Tyrannosaurus Rex) աշխարհի ամենահզոր դինոզավրի մասին: Նա մուտքագրեց՝ «Tyrannosaurus Rex» և ահա՛ որոնման արդյունքում ստացված «տեղեկույթը»: Ալեքսն իսկապես հետաքրքրված է: Նա գտել է երեք կայք՝ հիանալի տեղեկություններով և նկարներով:

-Հոյակապ պ է: Սրա օգնությամբ ես դարձրեցի համար կգրեմ ամենալավ զեկույցը ու կցնցեմ բոլորին,- ասաց նա՝ շարունակելով, -այն այնքան գրավիչ կլինի՝ նկարներով ու մնացած ամեն ինչով...

-Անշուշտ կկարողանայիր,-ասաց նրան Հելենը,-բայց երբեք մի՛ վստահիր գտածդ առաջին լավ էջին: Ստուգի՛ր առնվազն երեք տարբեր կայքեր և համեմատի՛ր նրանց բովանդակությունը: Հիշի՛ր՝ համացանցից օգտվելու հնարավորություն ունեցող յուրաքանչյուր անձ կարող է ցանցում գրել ու հրապարակել ցանկացած տեղեկություն:

-Իսկ զեկույց գրելիս միշտ նշի՛ր, թե ինչ աղբյուրից ես վերցրել տեղեկությունը և նկարները... իսկական գիտնականը պետք է վարվի այդ կերպ:

Ծնողների հետ միասին համացանցային զննարկիչում հավաքեք <http://kids.yahoo.com> հասցեն: Գտե՛ք տիրանոզավրի մասին տեղեկությունները և պարզե՛ք՝ երբ է այն բնակվել երկրագնդի վրա: Փորձե՛ք նաև գտնել տիրանոզավրի մի լավ նկար: Չմոռանաք համեմատել երեք տարբեր կայքերից ստացած տեղեկությունները:

Ե՞րբ է ապրել տիրանոզավրը
Աղբյուրներ
.....

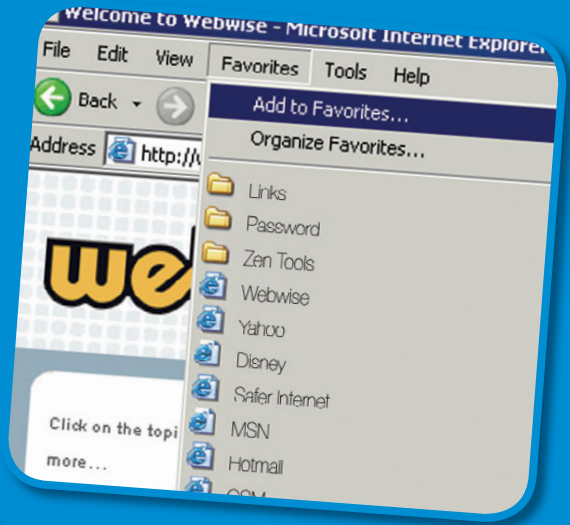
Ինչպիսի՞ն է եղել նրա տեսքը
Աղբյուրներ

Եթե ունեք տպիչ, կարող եք տպել նկարը և այն փակցնել նշված հատվածում:

Ալեքսան ուզում է բոլոր երեք կայքերը հիշել համակարգչի մեջ, ուստի, Հելենի օգնությամբ, նա պահպանում է այդ էջերը՝ գործիքաշարի (tools) վերևում սեղմելով Favorites հրահանգը: Նա կարող է նաև իր ֆայլերի համար նոր թղթապանակ ստեղծել՝ Աննայի ֆայլերից առանձին պահելու համար: Ալեքսը հպարտ է իր կատարած աշխատանքով, իր ծնողներն էլ հպարտանում են նրանով: Աննան նույնպես հպարտանում է նրանով, բայց նաև փոքր-ինչ խանդում է:

Ծնողների հետ միասին համացանցային զննարկիչում հավաքե՛ք <http://kids.yahoo.com> հասցեն: Այնուհետև որոնե՛ք տեղեկություններ, օրինակ Տիրոնագավրին վերաբերող: Ձեր նախընտրած երեք ամենահետաքրքիր կայքերը պահպանեք Favorites (Միրելի կայքեր) ցանկում: Կարող եք նաև ստեղծել ձեր թղթապանակը:

-Հիշե՛ք, երիտասարդ նավարկողներ,-ասաց Հելենը, -երբեմն համացանցում ինչ-որ բան փնտրելիս հնարավոր է գտնել կայքեր, որոնք ոչ մի կապ չունեն ձեր փնտրած տեղեկության հետ: Դուք կարող եք հանդիպել որոնվող նյութին չառնչվող, անվստահելի կամ ուղղակի տհաճ կայքերի: Եթե պատահաբար գտնեք վատ բովանդակություն, որը ձեզ անհարմարություն կպատճառի, խոսե՛ք ձեր ծնողների հետ, որպեսզի վերջիններս այդ մասին հայտնեն թե՛ զժին: Այդպիսով դուք կնպաստեք համացանցային աշխարհի բարելավմանը:

ՋԵԼԵՆԻ ՈՍԿԵ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

- › Օգտագործե՛ք հակավիրուսային և հակալրտեսային ծրագրեր և փոստաղբային գտիչներ: Համացանցում միշտ նավարկե՛ք պաշտպանված համակարգչով:
- › Եթե ձեր համակարգիչը սկսում է իրեն տարօրինակ պահել, դա նշանակում է, որ այնտեղ կարող է լինել վիրուս: Անմիջապես կապվե՛ք մասնագետի հետ:
- › Արձագանքե՛ք միայն ծանոթ մարդկանցից ստացված նամակներին
- › Սովորություն դարձրե՛ք գննել էլեկտրոնային նամակներին կցված հաղորդագրությունները, նախքան դրանք բացելը
- › Ձեր էլեկտրոնային փոստի հասցեն պահե՛ք հնարավորինս գաղտնի. այն մի՛ հրապարակե՛ք վեբում
- › Խուսափե՛ք կարճ հաղորդագրություններով (SMS) ուղարկվող փոստաղբից: Ձեր բջջային հեռախոսի համարը տվե՛ք միայն ծանոթ մարդկանց:

ՋԵԼԵՆԻ ՈՍԿԵ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ ԿԱՄԱՑԱՆԵՐԸ ՆԱՎԱՐԿԵԼՈՒ ԿԱՄԱՐ

- › Համեմատե՛ք ձեր գտած տեղեկությունները
- › Զգո՞ն եղե՛ք նոր կայքեր կամ ֆայլեր գտնելիս
- › Եթե ձեզ հանդիպում է այնպիսի բովանդակություն, որն անհարմարության տեղիք է տալիս, ասե՛ք այդ մասին ձեր ծոնդներին և խնդրե՛ք, որպեսզի նրանք այդ մասին հայտնեն համապատասխան մարմինների:

ՋԵԼԵՆԻ ԱՌԱՋԱՐԿԱԾ ՕԳՏԱԿԱՐ ԻՊՈՒՄՆԵՐԸ

<http://www.webwise.ie/index.asp>

- Հետևելով այս հղմանը Աննան և Ալեքսը առցանց դասընթացների միջոցով կիմանան՝ ինչպես են Նիամն ու Ֆիոնը սովորում «նավարկել» համացանցում

www.makeitsecure.ie և www.safe.am

– Այս կայքերում կարող եք գտնել անվտանգության վերաբերյալ օգտակար խորհուրդներ

ԱՏՈՒԳԵ՛Ք ՁԵՐ ՏԱՆ ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ

• Տան բոլոր համակարգիչներն ապահովված են հակավիրուսային և հակալրտեսային ծրագրերով ու փոստաղբային գտիչներով, որոնք մշտապես թարմացվում են:

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Եթե ծնողներս կամ ես ունենում ենք համակարգչի հետ կապված խնդիր, մենք դիմում ենք մասնագետի օգնությանը

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Մեր համակարգչում յուրաքանչյուրս ունի առանձին գրանցման հնարավորություն

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Մենք չենք բացում անծանոթներից ստացված էլեկտրոնային նամակները

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Մենք միշտ գնում ենք նամակներին կցված հաղորդագրությունները

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Մենք ընտանիքով օգտագործում ենք համակարգչային գտիչ

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Համացանցում աշխատանքը ավարտելուց հետո, մենք համակարգիչը անջատում ենք ցանցից

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Գաղտնաբառերը ընտանեկան գաղտնիք են. մենք դրանք ոչ մեկի չենք ասում

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Մենք չենք բացում հանկարծակի բացվող պատուհանները և չենք հետևում դրանցում նշված հրամաններին: Դրանք կարող են վիրուսներ պարունակել:

ԱՅՈՒՆՈՂ

• Մենք կանոնավոր կերպով ստեղծում ենք կարևոր ֆայլերի պահուստային պատճենները

ԱՅՈՒՆՈՂ

Քանի՞ հարցի եք պատասխանել “ԱՅՈՒՆՈՂ”

9-ից 10 դրական պատասխան. Շնորհավորում ենք: Դուք համացանցային անվտանգության մասնագետ եք: Շարունակե՛ք ձեր հրաշալի գործը առցանց համակարգում և թարմացրե՛ք համացանցից գրագետ օգտվելու վերաբերյալ ձեր գիտելիքները՝ այցելելով www.webwise.ie և www.safe.am կայքերը:

6-ից 8 դրական պատասխան. Շատ լավ է: Ինչպես երևում է, դուք շատ բաներ գիտեք համակարգչի և համացանցի մասին: Այնուամենայնիվ, ժամանակ հատկացրեք ավելին իմանալու համար և անպայման այցելե՛ք www.webwise.ie և www.safe.am կայքերը:

6-ից քիչ դրական պատասխան. Ձեր գիտելիքները կատարելագործման կարիք ունեն: Համացանցում «նավարկելը» կարող է լինել զվարճալի կամ ուսուցողական, եթե զինված եք ապահովության կանոններով: Խորհրդակցե՛ք ծնողների կամ ուսուցիչների հետ ավելի շատ տեղեկություններ ստանալու համար: Մի՛ մոռացեք այցելել www.webwise.ie և www.safe.am կայքերը:

Արդյո՞ք ճիշտ եք հասկացել

Լրացրե՛ք բաց թողնված բառերը... Եթե կասկածում եք, նայե՛ք տեքստը.

- Երբեք մի՛ նավարկեք համացանցում, եթե ձեր համակարգչում չկա ծրագիր:
- Դուք կարող եք ձեռք բերել , եթե բաց անեք մարդկանցից ուղարկված նամակներին կցված հաղորդագրությունները, խաղեր կամ երաժշտություն որևէ կայքից, օգտագործեք լազերային դիսկ կամ կամ «նավարկեք» համակարգչով:
- Եթե ձեր համակարգիչն իրեն սկսում է պահել , այն հավանաբար վարակված է:
- Եղե՛ք աչալուրջ մարդկանցից ստացվող նամակներից, որոնք պարունակում են և լի են խոստումներով: Նրանք կարող են լինել
- Միայն էլ. փոստի օգտագործումը ամեն նպատակի համար բավարար չէ: Դուք այսպիսով կարող եք մեծացնել ի թիվը:
- Մի՛ վստահեք ձեր գտած լավ կայքին: Ստուգե՛ք առնվազն տարբեր կայքեր և նրանցում գտած տեղեկությունը: Հիշե՛ք, համացանցից օգվելու հնարավորություն ունեցող կարող է ստեղծել և տեղեկություններ ցանցում:
- և ԼԱՎ գործիքներ են և պաշտպանում են ձեր համակարգիչը:
- Եթե դուք պատահաբար գտնում եք վատ բովանդակություն, որը անհարմարության տեղիք է տալիս, այդ մասին ձեր հետ:
- ձեր ծնողներին, եթե հանդիպում եք այնպիսի բովանդակության, որը անհարմարության տեղիք է տալիս:

